

Unequal Sweden – Skillnader I Sverige

[Ekonomi, sysselsättning och arbetsmarknad](#)

[Utbildningsmöjligheter och livsmöjligheter](#)

[Förmögenhet och hälsaerity](#)

[Statligt agerande och deltagandetate](#)

[Migration](#)

Ekonomi, sysselsättning och arbetsmarknad

Sysselsättningsgrad: Det finns hög sysselsättningsgrad i avlägsna kommuner i norr som domineras av gruvdrift (t.ex. Kiruna: 87%), i västra regioner som gränsar mot Norge på grund av turistsektorn och pendlare till Norge (t.ex. Krokum: 86%) och i turistregionen Småland. Det är också högre sysselsättningsgrad i kommunerna som angränsar till Stockholm och Göteborg där det finns affärscentrum, företags- och vetenskapsparkar samt pendelförbindelser. Städernas sysselsättningsgrad ligger bara på ett riksgenomsnitt. Lägre sysselsättningsgrad finns t.ex. i Malmö stad (68%) och delvis i landsbygdsregionerna i södra Sverige. Generellt har sysselsättningsgraden ökat i Sverige mellan 2014 och 2018 med få undantag (-2 upp till -0,1 procentenheter). Det finns delvis en lägre ökning i norra Sverige och kring de östra kustregionerna (som kännetecknas av en lägre sysselsättningsgrad 2018), medan det finns en hög ökning i västra Sverige och de södra inlandsregionerna (som kännetecknas av en hög sysselsättningsgrad 2018). Dessutom ökade det mycket i de större städerna: Göteborg (+3,6 procentenheter), Malmö (3,1 procentenheter) och Stockholm (1,7 procentenheter), här framför allt i de angränsande kommunerna.

Demografiska försörjningskvoten: Den demografiska försörjningskvoten är högre i landsbygdsregioner i norra och centrala Sverige men även på sydostkusten och i skärgården som huvudsakligen beror på den höga andelen äldre (t.ex. Borgholm: 93). Däremot finns det en lägre försörjningskvot i universitetsstäder och i storstadsområden i Stockholm, Göteborg och Malmö med omnejd som beror på att jobben drar till sig arbetande människor och att det finns tillgång till pendeltåg (t.ex. Sundbyberg: 43).

Utbildningsmöjligheter och livsmöjligheter

Högkvalificerad arbetskraft: Den regionala fördelningen av högkvalificerade visar tydliga skillnader mellan storstads- och landsbygdsregionerna: En stor del av de högkvalificerade finns i de större städerna Stockholm (49%), Göteborg (43%) och Malmö (39%) med omnejd på grund av affärscentrum, företags- och vetenskapsparkar samt pendelförbindelser. Andra universitetsstäder (t.ex. Umeå 45%) och storstadsregioner på ostkusten kännetecknas också av en hög andel. Däremot finns den lägsta andelen av högkvalificerade människor delvis i de södra och centrala jordbruks- och skogsregionerna (t.ex. Filipstad 14% och Dorotea 15%). Mellan 2014 och 2018 har andelen högkvalificerade människor ökat i Sverige (+0,05 upp till +4,6 procentenheter). En stor ökning har ägt rum i regionerna på västkusten, i Jämtland, i Småland och i Storstockholm. Dessa regioner kännetecknas av en generellt stor andel 2018. En mindre ökning har ägt rum i delar av norra och centrala Sverige.

Risken att drabbas av fattigdom (ålder 0-19): Risken att drabbas av fattigdom är relaterad till en lägre inkomstnivå. Den högsta risken att drabbas av fattigdom (ålder 0-19) finns i glesbefolkade kommuner i södra och centrala inlandet (högst i Högsby: 45%). Medan Malmö stad har en högre nivå (37%), är nivåerna lägre i Stockholm (16%) och Göteborg (22%) och speciellt i deras angränsande

kommuner (lägst i Täby: 5%). I norra Sverige, som kännetecknas av medelnivåer (16 upp till 29%), utmärker sig gruvregionen Kiruna med en låg nivå (15%). Förändringen av fattigdomsrisk (ålder 0-9) sträcker sig mellan -5 procentenheter i Åsele i centrala inlandet och +15 procentenheter i Högsby med omnejd i sydöstra Sverige som har den högsta nivån (45%) 2018. Stagnation eller en liten minskning kan till exempel observeras i de större städerna: Stockholm (0 procentenheter), Malmö (-1 procentenheter) och Göteborg (-1 procentenheter).

Risken att drabbas av fattigdom (ålder 65+): Risken att drabbas av fattigdom för människor i åldern 65+ sträcker sig från 5% upp till 30%. En hög nivå finns i den västra delen av Sverige, i Pajala, vid gränsen till Finland och i och runt Högsby, där det generellt finns mycket fattigdom. En lägre nivå finns i Storstockholm (11%) och i Göteborg (15%) medan Malmö har en högre nivå (20%). Mellan 2015 och 2018 stagnerade eller minskade risken att drabbas av fattigdom för äldre människor i Sverige (upp till -5 procentenheter). Bara 12 kommuner noterade en liten ökning med 1 procentenheter, t.ex. Malmö och regionerna söder om Stockholm.

Kvinnors och mäns utbildningsnivå: Fördelningen av andelen kvinnor med högre utbildningsnivå bland män med högre utbildningsnivå visar på tydliga skillnader mellan stads- och landsbygdsområden (79 i Luleå till 591 i Eda). En låg nivå finns i södra Sverige and längs med ostkusten, speciellt i universitetsstäder, medan norra och centrala landbygdsområden kännetecknas av en hög utbildningsnivå.

Förmögenhet och hälsa

Månatlig bruttolön: Generellt har månadslönen ökat i Sverige mellan 2015 och 2019 (1 900 SEK i Åsele till 5 100 SEK i Sollentuna). Särskilt stora löneökningar har skett i och omkring de större städerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Anställning inom hälso- och sjukvård Fördelningen av antalet anställda inom hälso- och sjukvårdssektorn visar inte på ett tydligt geografiskt mönster. Det finns ett lågt antal anställda i glesbygdsområden i södra Sverige, speciellt i Stockholms stad (43,3 per 100 invånare i åldern 65 år och äldre) och angränsande kommuner (t.ex. Botkyrka och Huddinge: 54 och 52,9 anställda per 100 invånare i åldern 65 år och äldre). Det finns ett högt antal anställda i och omkring uniersitetsstäder som i Umeå (66,2 anställda per 100 invånare i åldern 65 år och äldre).

Huspriser: Fördelningen av huspriser visar på skillnader mellan storstads- och landsbygdsområden, vilket är en konsekvens av urbaniseringen (i likhet med hyresnivåerna). Priser över genomsnittet finns framför allt i regioner med mycket invandring som de större städerna i södra Sverige och uniersitetsstäder. I Stockholm och dess angränsande kommuner finns de högsta huspriserna (mellan 6 722 000 SEK i Sollentuna och 11 209 000 SEK i Danderyd som är hemvist för de rikaste medborgarna i Sverige) följt av städerna Göteborg, Malmö med omnejd och öarna Gotland och Öland. Däremot finns de lägsta huspriserna i de mycket glesbefolkade områdena i norra och södra Sverige (t.ex. Åsele: 330 000 SEK).

Löneskillnader mellan könen: Fördelningen visar på skillnader mellan storstads- och landsbygdsområden på grund av de olika inkomstmöjligheterna. De minsta löneskillnaderna finns i

landsbygdsområden i norra Sverige (bortsett från gruvregionen i Kiruna, lägst är skillnaden i Sorsele: 93), i landsbygdskommuner i södra delen av landet och på ön Gotland. Däremot finns de största skillnaderna i kommunerna som angränsar till de större städerna Stockholm (t.ex. Danderyd: 65), Göteborg och Malmö. Löneskillnaderna i städerna Stockholm och Göteborg ligger på ett nationellt genomsnitt (79), medan löneskillnaderna i Malmö (84) är lägre.

Förväntad livslängd: Det geografiska mönstret för förväntad livslängd visar på tydliga skillnader mellan de norra perifera (och gruvdominerade) regionerna och storstadsregionerna vid kusten och i södra Sverige (79 i Munkfors upp till 85 år i Danderyd). Skillnaden i förväntad livslängd beror på ett samspel mellan hälsobeteende och hälsokunskap (som påverkas av utbildning) och miljöförhållanden som ren miljö och arbetsförhållanden.

Hyresnivåer: Fördelningen av hyresnivåer (medianårshyran per kvadratmeter i hyrda bostäder) visar på skillnader mellan storstads- och landsbygdsregioner, vilket är en konsekvens av urbaniseringen (i likhet med huspriser). Priser över genomsnittet finns framför allt i regioner med mycket invandring som i de större städerna i södra Sverige och universitetsstäder. De högsta hyresnivåerna finns i Stockholm och dess angränsande kommuner (1 393 SEK, högst i Täby: 1 601 SEK), följt av Malmö (1 326 SEK) med omnejd och längst med västkusten (Göteborg: 1 221 SEK). Dessutom ligger hyresnivåerna på öarna Gotland och Öland över genomsnittet. Däremot finns de lägsta hyresnivåerna i mycket glesbefolkade områden i norra och södra Sverige (lägst nivå i Bjurholm: 761 SEK). Åre kommun i Jämtland (1 128 SEK) utmärker sig här och står i kontrast till trenderna i norra Sverige. Generellt ökade hyrorna i Sverige mellan 2016 och 2020 med ett fåtal undantag (-7 SEK till -69 SEK). Det skedde en stor ökning i södra regioner som generellt kännetecknas av höga hyror som i kommunerna runt de större städerna Stockholm, Göteborg och Malmö (högst i Vallentuna norr om Stockholm: +461 SEK)

Statligt agerande och deltagande

Valdeltagande: Valdeltagandet i riksdagsvalet 2018 hade det högsta nationella genomsnittet sedan 1985 (87%). Generellt är valdeltagandet högt i hela Sverige. Det finns emellertid skillnader mellan storstads- och landsbygdsområden på en hög nivå. Ett högt deltagande finns i de mer tätbefolkade södra delarna, särskilt runt de större städerna Stockholm, Göteborg och Malmö (högst i Lomma norr om Malmö: 94%), följt av universitetsstäderna och storstadsområdena längs med ostkusten. Valdeltagandet i Stockholm är genomsnittligt, medan valdeltagandet i Malmö (82%) och Göteborg (84%) ligger strax under genomsnittet. Däremot är valdeltagandet lägre i landsbygdsregioner i norra och centrala Sverige (lägst i Haparanda som ligger vid gränsen till Finland: 73%).

Kommunernas sammanlagda tillgångar: Fördelningen av kommunernas sammanlagda tillgångar visar inte ett tydligt geografiskt mönster. Kommunerna med största sammanlagda tillgångar finns i gruvregionerna i norra Sverige (Kiruna: 233 890 SEK och Gällivare: 172 912 SEK), följt av de större städerna Stockholm (157 680 SEK), Göteborg (132 873 SEK) och Malmö (104 804 SEK). De minsta sammanlagda tillgångarna finns i kommuner i olika inlandsregioner i södra och centrala Sverige (t.ex. Hedemora: 31 244 SEK).

Skatteintäkter: Fördelningen av skatteintäkter visar på skillnader mellan storstads- och landsbygdsregioner. De högsta värdena finns i och runt Stockholm. Danderyd, norr om Stockholm, är

den överlägset rikaste kommunen i Sverige eftersom många rika stockholmare har bosatt sig där (det högsta värdet: 85 098 SEK). Städerna Göteborg och Malmö ligger fortfarande över genomsnittet på 9 220 respektive 6 839 SEK. Dessutom kännetecknas områdena längs med västkusten och områdena med gruvdrift i norra Sverige av höga värden (t.ex. Pajala med 8 963 SEK). Däremot förekommer det lägre skatteintäkter i glesbebyggda skogsregioner i norra och centrala Sverige (lägst värde har Munkfors i centrala Sverige: 2 251 SEK).

Lokala myndigheters investeringar: Fördelningen av de lokala myndigheternas investeringar visar på tydlig skillnad mellan regionerna men inget tydligt geografiskt mönster: Värdeintervallet sträcker sig från 1 028 000 SEK per capita i Laxå i södra inlandet till 29 471 000 SEK i de gruvdominerade områdena i Gällivare. Höga investeringar finns även i de södra storstadsområdena i och runt Stockholm, Göteborg och Malmö.

Migration

Övergripande intern migrationsbalans: Migrationsmönstret visar på tydliga skillnader mellan storstads- och landsbygdsregioner. Landsbygdsområden i hela Sverige konfronteras främst med en minskning av invånare på grund av intern migration. Ljusnarsberg (-126 per 1000 invånare) som ligger i centrala Sverige har högst utvandring, följt av gruvdominerade områden i norr (t.ex. Kiruna: -69 per 1000 invånare). Däremot kännetecknas regionerna Uppsala, Malmö och Göteborg samt längs med ostkusten av hög invandring. Stockholm växer också (+18 per 1000 invånare) men det finns migration i de angränsande kommunerna kring staden.